prima instanță: D. Dulghieru dosarul nr.2ra-418/17
(Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău)
instanța de apel: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu
(Curtea de Apel Chişinău)

D E C I Z I E

05 aprilie 2017 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:
Preşedintele şedinței, judecătorul: Valeriu Doagă
Judecătorii : Tamara Chişca-Doneva, Ala Cobăneanu,
Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 15,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 15, intervenientul accesoriu Societatea pe acțiuni „Termoelectrica" împotriva Alexandrei Buraga şi Iuri Buraga cu privire la încasarea datoriei la plata serviciilor locativ-comunale,

împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 20 octombrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Alexandra Buraga, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 20 aprilie 2016 şi emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind tardivă,

c o n s t a t a:

La 16 iulie 2015, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 15, intervenientul accesoriu Societatea pe acțiuni „Termoelectrica" a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alexandrei Buraga şi Iuri Buraga cu privire la încasarea datoriei la plata serviciilor locativ-comunale.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza contului personal deschis la ÎMGFL-15 pe numele pârâților Buraga Alexandra şi Buraga Iuri, SA „CET nr.2" a livrat energia termică. Odată cu deschiderea contului personal, pârâții au acceptat prestarea serviciilor de către ÎMGFL-15, fapt ce se confirmă prin achitarea bonurilor de plată, inclusiv a celor de utilizare a energiei termice.

Astfel, reieşind din cele menționate au apărut relații dintre consumator şi ÎMGFL-15, în calitate de gestionar al fondului locativ potrivit pct. 20 al Hotărârii Guvernului nr.434 din 09 aprilie 1998 care prevede expres că, în clădirile cu mai mulți consumatori şi cu un singur echipament de măsurare a energiei consumate, contractul se încheie cu consumatorul principal. De asemenea art. 8 alin. (2) lit. b) din Codul civil specifică obligațiile civile apar din acte emisie de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor şi obligațiilor civile.

Mai mult ca atît, art. 514 din Codul civil stabileşte obligațiile ce se nasc din contract, delict, şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile

legii. Pârâții locuiesc într-un bloc cu multe etaje şi nu dispun de rețele aparte care ar putea fi conectate direct la rețelele furnizorilor, ei beneficiază de servicii care sunt prestate prin rețelele comune din bloc, la fel ca şi ceilalți locatari.

Menționează că, pârâții nu au achitat serviciile prestate, iar datoria formată la data de 01 martie 2015 constituie suma de 5 631 lei, pentru energia termică, fapt ce se confirmă prin informația despre calcularea şi achitarea serviciilor locativ-comunale respective.

Astfel, conform art. 617 alin. (2) lit. a) Codul civil ÎMGFL-15 este în drept să înainteze cererea de chemare în judecată fără respectarea procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe calea extrajudiciară, însă necătînd la acest fapt pârâții sunt informați prin intermediul facturii lunare şi a reclamației (somației) prin care se pune în vedere pârâților să-şi execute obligațiile, însă aceştia nu şi le-au executat până la momentul de față.

Solicită reclamantul ÎMGFL nr.15 încasarea în mod solidar din contul pârâților Buraga Alexandra şi Buraga Iuri cu titlu de datorie suma de 5 631 lei şi a cheltuielilor de judecată în sumă de 270 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 20 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă. A fost încasat, în mod solidar din contul lui Buraga Alexandra şi Buraga Iuri în beneficiul ÎMGFL nr.15 suma de 5631 lei, cu titlu de datorie la plata serviciilor locativ-comunale şi suma de 270 lei cu titlu de taxă de stat.

La 17 mai 2016, Alexandra Buraga a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe şi emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chişinău din 20 octombrie 2016 a fost admis apelul declarat de Alexandra Buraga, casată hotărârea primei instanțe şi emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind tardivă.

La 21 decembrie 2016, ÎMGFL nr. 15 a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel şi menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul ÎMGFL nr. 15 în motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece nu a dat o apreciere corectă probelor administrate, circumstanțele expuse în decizia instanței de apel sunt în contradicție cu actele cauzei.

Menționează că instanța de apel incorect prin decizia contestată şi-a argumentat concluzia prin faptul că locatarii apartamentului nr. 87 din str. Marinescu 19/1 au acumulat datorii la plata serviciilor locativ-comunale, inclusiv încălzire şi apă caldă în cuantum de 5631 lei pentru perioada noiembrie 2001-februarie 2015, pe cînd acest fapt nu este veridic.

La fel greşit instanța de apel a indicat că apartamentul nr. 87 din luna septembrie 2005 a fost debranşat de la sistemul de încălzire, instalându-se o altă sursă de încălzire numit cazan Ariston T2 UNO, nr. fabricării 16001230, confirmându-se prin contractul de deservire tehnică nr.03/23.09.2005, făcând trimitere la lunile: noiembrie, decembrie an.2005, iar calculul pentru serviciul energiei termice şi apă caldă sa efectuat incorect, deoarece ÎMGFL nr. 15 înaintând acțiunea cu privire la încasarea datoriei pentru serviciile locativ-comunale pentru energia termică pentru perioada decembrie 2006-februarie 2015 inclusiv, iar apă

caldă din perioada lunii aprilie 2011-februarie 2015 inclusiv, în acest caz cum a apreciat instanța de apel încasarea datoriei pentru serviciile locativ comunale precum că este tardivă pe cînd în cauza dată nu are nici o tangență cu perioada noiembrie, decembrie 2005 analizată de instanța de apel, deoarece în luna noiembrie 2006 datoria la energia termică era stinsă. Iar apa caldă în sumă de 700 lei datorai a fost stinsă pînă la zero prin efectuarea ultimei achitări în luna februarie 2010, drept dovadă serveşte informația despre calcularea şi achitarea serviciilor locativ-comunale pe luna februarie 2010.

A mai indicat că apartamentul intimaților nu este debranşat de la sistemul de apă caldă menajeră şi asta deoarece această deconectare se efectuează contra plată, în baza cererii depuse de consumator pe numele ÎMGFL, iar deconectarea se efectuează numai prin ruptura vizibilă şi sudarea branşamentelor de la coloanele de apă caldă menajeră conform prevederilor pct.4-8 prevăzute din Anexa nr.6 din Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002, pe cînd locatarul ap.87 este deconectat numai de la sistemul de încălzire centralizate conform prevederilor pct.3-7 prevăzute din Anexa nr.7 din Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002, astfel instanța de apel prin decizia sa a apreciat incorect probele şi normele materiale, aplicând legea care nu trebuia să fie aplicată şi interpretând în mod eronat legea.

Mai mult, consideră că instanța de apel greşit a concluzionat că a omis neîntemeiat termenul legal de intentare a acțiunii în judecată.

La 28 februarie 2017, Alexandra Buraga a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului şi menținerea deciziei instanței de apel, pe care o consideră întemeiată şi legală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia Curții de Apel Chişinău a fost emisă la 20 octombrie 2016, iar recursul împotriva deciziei a fost depus la 21 decembrie 2016.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale şi a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 20 octombrie 2016, în termenul legal.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2017, recursul declarat de către Întreprinderea Municipal de Gestionare a Fondului Locativ nr. 15 a fost considerat admisibil.

Reieşind din prevederile art. 444 CPC, recursul se examinează fără înştiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs şi obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel şi remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel şi să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 432 alin. (2) lit. a) CPC, se consideră că normele de drept

material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Prin prisma art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în şedința de judecată. În conformitate cu art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Astfel materialele dosarului atestă că ÎMGFL nr. 15 la 16 iulie 2015 s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată, solicitând încasarea datoriei pentru energia termică în mărime de 5631 lei pentru apartamentul 87 situat pe str. Al. Marinescu 19/1, mun. Chişinău.

Prima instanță fiind investită cu judecarea pricinii în fond a ajuns la concluzia temeiniciei acesteia, admițînd-o cu încasarea de la Alexandra Buraga şi Iuri Buraga în beneficiul ÎMGFL nr. 15 datoria la plata serviciilor locativ-comunale în mărime de 5631 lei şi suma de 270 lei plata taxei de stat.

La 25 iulie 2016, Alexandra Buraga a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, cerând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe şi emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, recunoscând că are datorii la plata energiei termice şi apă caldă în sumă de 2357,96 lei.

De asemenea s-a stabilit cert că apelanta Alexandra Buraga în cererea de apel a invocat expirarea termenului de prescripție pentru cerințele de achitare a datoriei pentru perioada noiembrie 2001 până în februarie 2015 în temeiul art. 267 alin. (1) Codul civil (f.d. 97).

Judecând pricina în ordine de apel, Curtea de Apel Chişinău a casat hotărârea primei instanțe şi a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind tardivă, concluzionând că ÎMGFL nr. 15 solicită încasarea de la locatarii apartamentului nr. 87 din str. A. Marinescu 15/1, mun. Chişinău a datoriei formată la agentul termic şi apa caldă pentru perioada 2001-2015, fapt ce rezultă din informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale, iar cu acțiune în judecată ÎMGFL nr. 15 s-a adresat la 16 iulie 2015, considerând că pentru ultimul termenul de prescripție a expirat la 23 septembrie 2008 şi nu a solicitat repunerea în termen a acțiunii. Totodată, instanța de apel a indicat că apartamentul intimaților este debranşat de la sistemul centralizat de încălzire din data de 23 septembrie 2005, când a fost instalată încălzire autonomă, moment din care a început să curgă termenul de prescripție.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este una pripită.

Astfel, instanța de recurs reține că instanța de apel nu şi-a motivat soluția şi nu s-a pronunțat anume cum a ajuns la concluzia expirării termenului de prescripție în anul 2008, necătînd la faptul că pînă în prezent în calculele la serviciile locativ-comunale lunar sunt indicate datorii. Nu este clar şi nu se reflectă în decizia contestată, situația achitării serviciilor locativ comunale pînă în anul 2015, si cum rămîne cu perioada din 2008-2015.

La fel, instanța de apel a concluzionat că apartamentul intimaților este debranşat de la energia termică şi rețelele de aprovizionare apă caldă, or, aceasta deconectare se efectuează contra plată, în baza cererii depuse de consumator pe numele ÎMGFL, iar deconectarea se efectuează numai prin ruptură vizibilă şi sudarea branşamentelor de la coloanele de apă menajeră conform prevederilor pct. 4-8 prevăzute din anexa nr. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002. Astfel de probe la materialele dosarului lipsesc.

Curtea de Apel Chişinău nu a ținut cont de Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, care la art. 10, 17, 18 prevede că proprietarii, chiriaşii sunt obligați să achite la timp serviciile locativ-comunale, inclusiv consumul de energie termică. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, cu instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constatate în încăpere la un nivel de cel puțin +18 C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 10% începînd cu 01 octombrie 2011, 15% începând cu 01 octombrie 2012, 20%, începînd cu 01 octombrie 2013 din costul energiei calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile).

Mai mult, din cererea de apel depusă de Alexandra Buraga rezultă că aceasta solicită casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii cu încasarea plății pentru energia termică în sumă de 2357,96 lei, însă contrar prevederilor art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de apelant în cererea de apel.

În consecință, instanța de recurs conchide că la caz exigențele legalității şi temeiniciei unei hotărâri judecătoreşti nu au fost respectate. Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei), ceea ce la cazul prezentei spețe este lipsă.

Dat fiind cele relevate, se constată cu certitudine că instanța de apel a soluționat pricina fără a se expune asupra fondului pricinii, or cerința privind aplicarea prescripției în privința pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată constituie în sine fondul pricinii.

Se reiterează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre şi decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu îşi expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătoreşti a unor hotărâri

motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligațiunea instanței judecătoreşti de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum şi argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Din considerentele menționate şi având în vedere faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității şi temeiniciei unui act judecătoresc şi că s-a constatat într-o manieră certă încălcarea certă a normelor de drept procedural, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către ÎMGFL nr. 15, a casa integral decizia Curții de Apel Chişinău din 20 octombrie 2016 şi a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate şi reexaminând pricina, să emită o decizie legală şi întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea Municipală de Gestionare a fondului Locativ nr. 15.

Se casează decizia Curții de Apel Chişinău din 20 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 15, intervenientul accesoriu Societatea pe acțiuni „Termoelectrica” împotriva Alexandrei Buraga şi Iuri Buraga cu privire la încasarea datoriei la plata serviciilor locativ-comunale, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinței, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Tamara Chişca-Doneva

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru